1968/1
154

KAPOCS

A SOPRONI ÖREGDIÁKOK EGYESÜLETÉNEK LAPJA

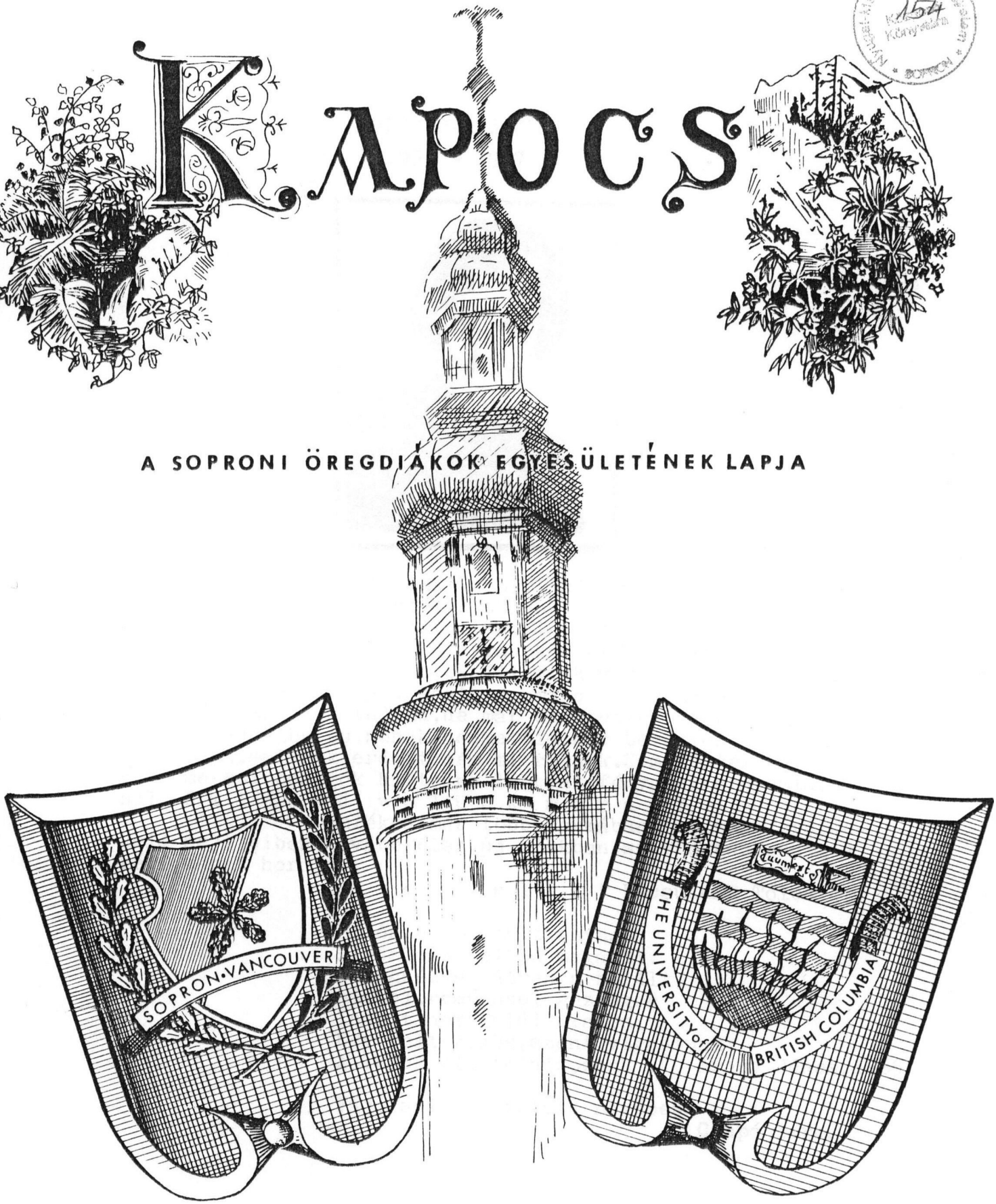

K O V Á T S M I K L Ó S N É

ERDŐS MÁRTA JUDIT

1934 - 1967

Mártikánk! A hir halálod kimondani remeg! Hihetetlen, hogy elmentél közülünk életpályád zenitjén. Hihetetlen, hogy elszólitottak.Hihetetlen, hogy már menned kellett.Téged elvitt a halál,munkád gyümölcsének szürete előtt. Pedig nagy feladatok állottak még előtted: Anyaság, Házas élet és Hivatás. Most, ez mind félbeszakadt.Te mindezt befejezni nem tudtad,de már elvetetted léted magját az élet barázdáiba és nőnek csemetéid.Már bevésted léted az élet fáiba,melynek erdeit még mi rójjuk.Nem tüntél ugy el, mint messzi bolygók hirtelen lobbant fénysugara:nyomtalanul. E m l é k e d v e l ü n k m a r a d !

Emléked már több formában örizzük; gyermekeid sejtjeiben tovább élsz új alakban,szivünkben pedig a régi képet hordjuk.

I s t e n V e l e d ! Búcsúzunk Tőled .

"Midőn a roncsolt anyagon
Diadalmas lelked megállt:
S megnézve bátran a halált,
Hittel,reménnyel gazdagon
Indult nem földi utakon,
Egy volt közös,szent vigaszunk:
A lélek él, találkozunk !" Arany János,1865

Fájó szivü barátaid nevében

Csapó Imre.

Nekrológ . . . . .

E r d ő s M á r t a, Kováts Miklósné 1934. március 12-én született Kisapostagon,Fejér megyében.

Érettségi után, 1953-ban a Soproni Főiskola Erdőmérnöki tagozatára iratkozott be. Bátran vállalta az erdész szolgálat ismeretlen, de várható nehézségeit.Abban az időben az erdészkedés a leányok számára még járatlan volt.Leány hallgatók csak egy-két évvel előbb kezdtek a Főiskolára beiratkozni.

Márta mindvégig remekül megállta helyét a főiskolai tanulmányokban.Kedves egyéniségével sok barátot szerzett magának diák társai és tanárai között egyaránt. A tanulmányokban való elmélyülés mellett kivette részét a diák élet számos jelentős mozgalmából. Ki ne emlékeznék a "Makrancos Hölgy" előadásaira,főszerepben Mártával, a szilvásváradi kulturestre, a tanulmányi kirándulások vidám kalandjaira és a sok más kedves eseményre,melyeknek középpontjában Márta állott ragyogó szemével és szelid mosolyával.

1957 januárjában kötött házasságot Miklóssal, évfolyam társával, a New Brunswick-i St. John-ban. Az esküvő mérföldkő volt a soproniak történetében,mint az első jogi és társadalmi esemény kanadai életünkben. Leverman püspök ur végezte a házassági szertartást a szép helyi székesegyházban számtalan kanadai vendég és a Főiskola tanárainak és diákjainak teljes számu részvétele mellett. A püspök úr találóan intézte szavait az ifju párhoz,mikor azt mondotta:"inteligenciátok át fog segiteni a kezdeti nehézségeken otthonotok alapitásában az új hazában". Ők valóban igéretesei voltak ennek a megállapitásnak, otthonuk pedig bizonyitéka a püspök jó meglátásának.

1958 áprilisában szerezte meg erdőmérnöki oklevelét az első főiskolai kanadai graduálókkal. Ezután egy kémiai intézetben dolgozott Vancouver-ben,amig Miklós megszerezte Master degree-jét a UBC -in és Victoria-ba költöztek.Itt született két szép leánykájuk 1963-ban és 1966-ban.

1967 november 11.én,vasárnap este,egy kellemes baráti látogatás után érte őket a tragikus autó baleset.Az őszi levelek aranyesőjével boritott külváros kanyargós utján, a családi kör biztonságával,boldogan ült férje mellett kis autójukban,mögöttük két kicsi gyermekükkel. Talán éppen életük biztató jövőjén gondolkozott,mikor felelőtlen teen-ager-ek halált hozó autója,levágva a kanyart beléjük szaladt és rombadöntött minden szép álmot. A brutalitás és a pogány valóság találkozott a lélekkel akkor és egy viruló szép asszony áldozatul esett az anyag érzéketlen hatalmának.

Elmenni mindég könnyebb, mint maradni. Mi akik maradtunk, sohasem tudva a holnap történetét, döbbenetes szivvel és lélekzetünket visszafojtva figyeljük az események érthetetlen miértjét. Erre a "miért"-re nincsen felelet földi képzeletünkkel. Az Ő lelke azonban már tudja a földi élet értelmét és a feleletet a miértekre. És mikor éjjelente meglátogatja kicsi gyermekeit,akik talán elvesztett anyukájukról álmodnak, hogy betakargassa őket és védje a hüvös Csendes Oceáni szellőktől anyai szivének mindég élő melegével, bizonyára mosolyog, kedves, szomorkás mosolyával, a küzködő emberek győzködésein az anyag felett, mely létrejön és megsemmisül a természeti törvények örökös forgásaként.

M á r t a ! I s t e n V e l e d !
Mindannyiunknak nagyon hiányzol.

Egy volt tanárod,R.K.

HOZZÁSZÓLÁS A SOPRONI ÖREGDIÁKOK EGYESÜLETÉNEK 10 ÉVES ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL TARTOTT KÖZGYÜLÉSEN ELHANGZOTTAKHOZ.

BÓDIG JÓZSEF.
/ Jóska 1965-ben szerezte meg doktorátusát a Seattle-i Egyetem Fatechnologiai Tanszékén. 1966-tól a fatechnologia tanára Fort Collins-ban a Kolorádói Egyetem Erdészeti Fakultásán./

Örömmel olvastam a Kapocs legutóbbi számában a fenti közgyülésről szóló beszámolót.Különösen az az észrevehető változás keltett bennem örömet, hogy végre tervezni kezdünk és többet beszélünk a jövőről, mint a multról.

Biztos vagyok abban, hogy a távol lakó tagok egyetértenek velem,amikor sajnálatunkat fejezzük ki, hogy nem vehettünk részt személyesen közgyülésünkön és nem segithettük elő hozzászólásainkkal Egyesületünk további fejlődését. Mint a távoliak egyike, igy most ezuton próbálok belekapcsolódni a közgyülésen elhangzottakba és javaslatokat tenni a tovabbiakra.

Azt mindenki tudja, hogy Egyesületünk kevés tagját nagy távolságok választják el egymástól.Az igaz, hogy ha egy összejövetel van Vancouverben, ott mindég szép számmal vagyunk képviselve, de feltünöen mindég ugyanazokkal az ottani tagokkal. A többiek, engemet is beleértve, csak a Kapocson keresztül értesülünk az elmult események részleteiről. Itt nem arról van szó, hogy hát mi is kaptunk meghivót, hanem, hogy hogyan lehetne egy nagyobb létszámot bizonyos időközönként összehozni. Azt nehéz lenne elérni, hogy minden évben, mindannyian összejöjjünk, de talán ha minden ötödik évet kinevezénk a távoliak találkozójának és ezt jó előre tudnánk,akkor többen eljuthatnának közülünk a találkozóra, ugyanabban az időben. Legyen tehát egy hosszu lejáratu tervünk,amire majd tudjuk ügyeinket tervezni.

Amint a közgyülés is hangsulyozta, Egyesületünk legfőbb célja a kapcsolatok fenntartása.Tegyünk meg tehát mindent e célunk megvalósitására. Szerénység legtöbbünk erénye és senki sem szeret magával dicsekedni. Igy a legtöbb személyi hir nem jut el a Kapocshoz és következésképpen senki sem tudja, mi történik legtöbbünkkel.Azt javasolom, hogy évente egyszer csatoljunk egy kérdő ivet a Kapocshoz, amit a tagok kitöltve visszaküldenének a szerkesztőnek. A kérdőiven ilyen kérdések lehetnének: cim változás, állás változás, előmenetel, családi változások, tudományos cikkek és szakmai közlemények cime, tárgya és a közlés helye stb. Az adatokat, illetőleg a változásokat azután a Kapocsban le lehetne közölni. Bár a Kapocs most is közöl adatokat, ezek azonban nem eléggé átfogóak,sokan kimaradnak belőle.

Szeretnék sok sikert kivánni a Kapocsnak a szakmai cikkek közléséhez is, de itt sok jövőt nem látok. A kis olvasó létszám és a szétágazó érdeklődési kör nem tenné reálissá a nagy munkával járó tudományos cikkek közlését. Talán furcsának hangzik, de én jobbnak látnám, ha Egyesületünk felvenné a kapcsolatot az otthoni erdészeti szervezetekkel és az ő folyóirataikon keresztül közölnénk magyar nyelvü cikkeinket. Szeretjük hangsulyozni magyarságunkat, magyar erdészeti hagyományainkat, hát legyünk magyar erdészek nemcsak szóban, hanem tettekben is. Mi igenis tudunk segiteni a magyar erdészeten, s talán ideje lenne megvallani, hogy a magyar erdészeti iparnak vannak olyan ágai,ahol a magyarországi kollégáinknak szüksége lenne a külföldi, főleg az itteni erdészeti kutatási eredményekre. Szeretetünk a magyar

része volt csak elég, hogy megrázkódtatásukból magukhoz térjenek és azt a határozatot hozzák, hogy valóban résztvehetek az értekezleten. Miután voltak már hasonló tapasztalataim,régen rájöttem arra,hogy sokkal könnyebb elrejtenem azt a tényt, hogy erdőmérnöki oklevelem van, mint azt,hogy nő vagyok - egy nagyon megrázó kombináció - igy hát megtettem a legjobbat, hogy más erdészek ügyeibe ne avatkozzam bele.

Erdélyben születtem, de családom Magyarországba menekült 1942-ben,ahol iskoláimat végeztem,beleértve négy egyetemi évet a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karán. A menekülés Erdélyből, olyan szörnyü volt, hogy álmaiban ujra és ujra átéltem az évek során,mig később Magyarországból való elmenekülésem, mint uj élmény nem helyettesitette azt, kisértő álomként. Ez a későbbi élmény 1956 novemberében következett be a magyar forradalom folyományaképpen,amikor a soproni Egyetem diákjai és tanárai kezdetben Ausztriába, majd Kanadába vándoroltak ki 1957 januárjában.

Itt British Columbia-ban tanulmányainkat magyarul folytathattuk. Mindjárt megérkezésünk után a B.C. Forest Service-nél találtam alkalmazást Victoria-ban. Attól félve, hogy nem fogok tudni elég pénzt összegyüjteni, hogy az utólsó egyetemi éven átvergődjem és oklevelet szerezzek,amire viszont meg volt szilárd elhatározásom,"holdvilágoltam" azaz némi háztartási munkát végeztem szállás és élelmezés ellenében. 1957 szeptemberében mentem a UBC-re és 1958 márciusában szereztem meg a B.Sc.F. diplomát. Egy 28 tagu évfolyamon, nehány leány egyike voltam. Ezután nemsokára férjhez mentem egy volt évfolyam társamhoz. Oklevelemmel ismét a B.C. Forest Service alkalmazott és fáradozásaimat havi $ 165.-re becsülték, beleszámitva az előző évben megszerzett prioritásomat is. Az ember azt hihette volna, hogy "discriminálták",ha ugyan a fizetések közötti különbség nem származott volna terep munkából.

Az évek folyamán lassan rájöttem, hogy női erdész, mint olyan az erdész számára éppenugy elfogadhatatlan,mint mások számára. Valójában ugy látszik, hogy határozott ellenállás, vagy néha teljes visszautasitás nyilvánul meg sok erdész részéről,amikor ugy kell egy női erdészre nézni, mint kartársra, nem pedig csupán, mint nőre. Ámbár én sohasem szüntem meg remélni, hogy ez a magatartás egyszer meg fog változni.

Három évig dolgoztam a B.C. Forest Service-nél. Néhány évi házi asszonykodás után van egy fiam.Majd ujból állás után néztem 1963-ban, igazából azon az alapon, hogy aki előbb jön előbb szolgálják ki. Néhány napon belül kaptam is egy ajánlatot a Department of Mines and Petroleum Resources-től Victoria-ban,amit elfogadtam.Azóta is a Department-nél dolgozom. A beosztásom az analitikus laboratoriumban van, ahol a munkát érdekesnek és a helyet eszményinek találom,hogy behatolhasson az ember a kémia utvesztőibe.

Most készülök letenni a vizsgát, hogy bekerülhessek a British Columbia-i Mérnök Szövetségbe.De nem tehetek róla,még mindég álmodozom arról a napról,amikor majd választott hivatásomban dolgozhatom, mint "erdésznő".

□ □ □ □ □ □

OTTHON ALAPITÁS POWELL RIVERBEN.
Soproni történet 6.ik közleménye.
5.

Powell Riverben nem éreztük,hogy idegen országban élünk. Csoportunk egy tömbben történt elhelyezése megadta a lehetőséget egy kis magyar közösség kialakitására. Azonos életkörülményeink: a mindenki számára kötelező angol nyelvtanulás, a jó magyar konyha élvezete és a közös étkezések, a club helyiség közös használata és a naponkénti szoros együttlét családias jelleget adott életünknek.

A tábori ügymenet zavartalan biztositásáról saját administrációnk gondoskodott.Kanadai részről ketten segédkeztek az ügyek lebonyolitásában, főleg a külső szervekkel való tárgyalásokban - Mr. V . Forbst a Bevándorlási Hivatal részéről és Mrs. Janie Strong a P.R. vállalat részéről. Mindkettőjükre a visszaemlékezés baráti és mindég hálával fogunk reájuk gondolni. A P.R. vállalat a pénzügyi,állás keresési és az egyetem felé való képviseletünkkel Mr.Fred McNeilt bizta meg, aki szintén lelkes barátunknak bizonyult és szivesen töltött sok időt körünkben. Különösen szerette szép magyar dalainkat és diák nótáinkat.Nem egyszer mondotta, hogy bár magyarul nem tud,szemünk csillogásából és az arcunkra irt hangulatunkból kiolvassa dalaink értelmét és érzelmeink dúlását.- Az értünk dolgozók kanadai listájából nem hagyhatom ki Hámori Karcsit sem,annak idején a UBC diákját, aki mint tolmács müködött a táborban és bizonyára megszerethette a soproniakat, mert leányaink közül választott magának örök élettársat Héjjas Anna személyében.

A mindennapi események mellett egyéb eseményekben is bővelkedtünk.

Igyekeztünk megnyerni a kis városka lakósságát és megmutatni nekik kulturális értékeinket. Számtalan rendezvényünk közül meg kell emlitenem egy néhányat, mint például labdarugó csapatunk lelkes müködését, amely 3:0 ra legyőzte a helyi csapatot; egy nivós müsoros est rendezését, amellyen tánccsoportunk, énekeseink és vivóink adtak bemutatót a mintegy 700 főnyi közönség számára a vallalat kulturtermében; a hatalmas tábor tüzet a tó melletti sziklás ormok alján, ahol a kuruc világ portyázóinak lelke elevenedett meg fiatal magyarjainkban a bús, majd harcias nótáink éneklése közben.

Társadalmi eseménynek számitott Powell Riverben a március 7.-én megtartott Veni Sancte, amelyen a városka közönségén kivül miniszterek, egyetemi vezetők és ipari vezető emberek akartak találkozni az akkor még érdekesnek talált magyar menekültekkel.

Ugy érzem, néhány idézet az elhangzott beszédekből történetünk lapjaira kivánkozik.

Hon. Sherwood Lett, a UBC chancellor-ja, aki azóta elhunyt,meleg szavakkal üdvözölt bennünket. A magyar népet hősi népnek nevezte, amely nemcsak a saját szabadságáért, hanem a müvelt világ megmentéséért is vér áldozatot hozott 1956-ban. Az első világháboru után ő maga több időt töltött Lengyelországban,ahol megismerte a kelet európai népek problémáit. A hazájukból kiüzött fiatal magyarok - mondotta - hivatva vannak ezeknek a problémáknak a megoldására a nyugati hatalmak és kultura segitségével.

MacKenzie, a UBC elnöke,aki 1962-ben nyugdijba ment és közismert volt száraz,skót realitásáról és anyagias gondolkozásáról,

igy jellemezte exodusunkat: unique and probably without conterpart in hystory !

Leslie R. Peterson,provinciális oktatásügyi miniszter, az egyetlen ma is tevékeny politikus azok közül,akik akkor az évnyitón megjelentek és későbbi életünkben is szerepet játszottak,ezeket mondotta:" the exchange of ideas between the Universities of B.C. and Sopron will be mutually beneficial and will perhaps help you find new horizons of technical knowledge and a better appreciation of our heritage." - A jelen idő ugyan még nem igazolta ezt a jóslatot,de a fiatal magyar erdészek térhóditása Kanada majdnem minden részében fokozatosan érleli az erdészeti szakma új horizontjának kialakulását.

1957 április végéig időnk megerőltető nyelvtanulásban telt el, napi nyolc órai oktatással. A P.R.-i önkéntes és nyugdijas tanitók és tanárok hősi munkát végeztek értünk.Sajnos neveiket nem jegyeztük fel, de hálánk névtelenül is mindegyiküket külön-külön is követi.

Csillogó reményeink a nyári állások elérésére sajnos nagyon elhalványodtak, mire a kivitelezésre került a sor. Az 1956-os év igéretes gazdasági helyzete hirtelen aláhanyatlott 1957-ben. A faipari vállalatok mindenütt csökkentették munkás létszámukat és termelésüket. A famunkások béremelést követeltek és Szakszervezetük hosszabb ideig tartó "strike"-t helyezett kilátásba az elkövetkezendő munka szezon folyamán. A helyi Szakszervezet elzárkózott diákjaink alkalmazásától a papirgyárban, részben munkás védelmi,másrészt politikai okokból,/McNeiltől nyert tájékoztatás/, mert a Szakszervezet vezetőségének néhány tagja baloldali érzelmü volt. Az elkedvetlenedés nőttön nőtt diákokban és tanárokban egyaránt. A vészes emigraciós betegség - a hirtelen demoralizálódás - kezdett belopódzani táborunkba. Barátaink, élükön McNeilel, mindent megtettek, hogy segitsenek rajtunk, ami a végén hellyel-közzel sikerült is.

A hallgatók jó része kénytelen volt elfogadni a legalacsonyabb állásokat, ahová kanadai munkaerőt a vállalatok csak nehezen kaptak. A "chocker-man job" fogalommá vált közöttük, mert ott kezdődött és végződött a lehetősége az erdészeti szakmunkának számukra. A szerencsésebbek bánya vállalatoknál, parkoknál és egyéb nem szakmai helyeken kaptak alacsony órabérü munkát. A fiatalabb tanárok közül is csak kevesen voltak abban a helyzetben, hogy nyári állást kaphattak. A tanárok számára pedig nagyon fontos lett volna a korai állás vállalás, részben, hogy betekintést nyerjenek a kanadai erdőgazdálkodás problémáiba, másrészt,hogy jövőjüket, mely bizonytalanabb volt,mint a diákoké, ismeretségi körük bővitése utján előkészithessék. Állás hiányában a tanárok szakmájuk gyakorlására és elgondolásuk bemutatására egy fatermelési és közelitési tervet dolgoztak ki pontos növényszociológiai és területi felmérés alapján a P.R. vállalat egyik erdőrészletére -kisérletként. A terv sajnos csak terv maradt és ma is porosodik a Vállalat erdőmüvelőjének valamelyik fiókjában, bizonyitatlanul hagyva, lelkes ambicióinktól fütött elgondolásaink helyességét.A területet két év mulva, a többi körülötte fekvő erdőrésszel együtt tarra vágták.

1957. február 22.-től szeptember 15.-ig időztünk Powell Riverben, ahonnan Vancouverbe költöztünk. Ez az áttelepülés egyben csoportunk szervezett egységének megszünését is jelentette, mert Vancouverben mindenki a maga lábára állott és élhette egyéni életét. A

Powell River-i küzdelmes,de szép napok ezzel lezárultak.Elmondhatjuk,hogy jó idő volt / 10 lb volt a tagok átlagos suly gyarapodása/ de mégsem kár,hogy elmult,mert a magunkba zártság sok hátránnyal járt volna mindannyiunk életének további alakulására.

Szeptemberben,Vancouverben a közel jövő biztatónak mutatkozott. A kormány minden bevándorlónak $ 65.- t fizetett 1958 májusáig,amiből a szerény megélhetés biztositott nak látszott, különösen nagyobb családok számára, vagy ahol többen összefogtak egy közös háztartás fenntartására. A hallgatók legtöbbje a tandijat nyári keresetéből fedezni tudta,akinek nem volt elég pénze, annak a UBC kamatmentes kölcsönt folyósitott a diploma megszerzése utáni félévig. Sokan mégis visszariadtak a pénzügyi nehézségektől és a kölcsönök felvételétől, különösen az alsó évfolyamokon azok,akiket az erdész ambició sem fütött tulságosan és ezért elhagyták egyetemünket, hogy állásokat keressenek, vagy más fakultásokon probálják meg boldogulásukat. Összesen 40 hallgató morzsolódott le a 191 ből ilyenképpen. Hatan haza mentek részben családi, másrészt egyéb nem megállapitható okokból.Meg kell jegyeznem, hogy a lemorzsolódott hallgatók nagyon jól megállták a helyüket, más vonalakon.

Tanári Kar 1957-ben.

A Kanadába kivándorolt fiatalok közül, főleg az 56-ok,többen csatlakoztak hozzánk, akik kedvet éreztek az erdész pályára, vagy ugy gondolták, hogy iskolánkba fogódzkodva könnyebben meg tudják lábukat vetni az idegen talajon. A tanári kar ugy vélte, hogy a jelentkezőket be kell fogadnunk,ha a megfelelő előtanulmányokkal rendelkeznek az egyetemi felvételre, hogy mindenkit megmentsünk, és segitsünk a jobb lehetőségek elérésében. A korábban kivándoroltak példája és intelme világosan megmutatta, hogy Kanadában tanulni érdemes, mert diploma nélkül nagyon nehéz az emigráns sors, még fiatalon is.

Egyetemi munkánk egy évi szünetelés után, 1956. október 22.-től 1957. szeptember 15.-ig, újra megindult. Ezzel egy új fejezet kezdődött iskolánk életében, mely egyben az utólsó szakasz is volt, ezért annak történetét a legközelebbi számunkban fogom, záró közleményként leirni.

□ □ □ □ □ □ □

FELHIVÁS !!

Egyesületünk szeretné végre katalogizálni a tagjai által publikált tudományos cikkeket, értekezéseket és Master és PhD téziseket.

Felkérek mindenkit, hogy az eddig megjelent müvei jegyzékét mielőbb sziveskedjék alábbi cimemre eljuttatni.A továbbiakban pedig legalább félévenként az ujabb közleményeikről sziveskedjenek értesitést küldeni.

Dr.Kozák Antal,Ass.Prof.
Faculty of Forestry,UBC
Vancouver 8,B.C.
Canada

FELJEGYZÉSEK OREGON ERDÉSZETI PROBLÉMÁIRÓL.

Tarnócai Károly.

Karcsi 1967-ben szerezte meg Master degree-jét Corvallisban,Oregon államban /USA/ erdészeti talajtanból. Jelenleg a CDA talajtani kutató intézetében dolgozik Winnipegen,mint "research scientist" a Manitoba-i talaj hasznositási térképek felvételén.

A Nyugat Amerikai partvidék hatalmas Douglas fenyő, PSEUDOTSUGA TAXIFOLIA, Britt. állományainak jó része Oregon állam nyugati felében található. Oregon keleti részében elterülő erdőségekkel együtt az állam élőfa készlete a legnagyobb az Egyesült Államokban. A magas évi fahozam Oregon erdőgazdálkodását elsőrendü fontosságuvá teszi az állami gazdálkodásban és nagymértékben segiti elő az erdőipar nagyarányu fejlődését.

USA vázlatos térképe.

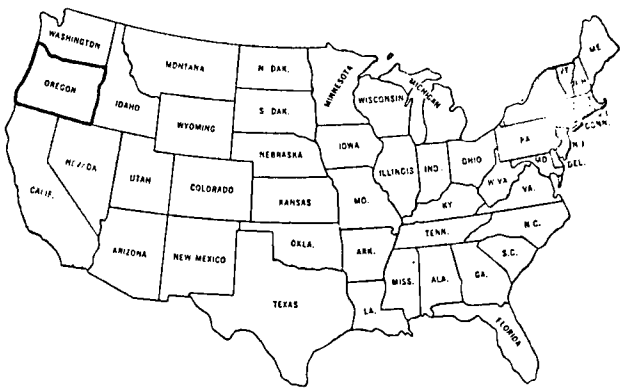

Oregon állam területének gazdasági ágak szerinti megoszlásáról az alábbi táblázat ad részletesebb felvilágositást:

	Terület. Millio Acre	Terület, %
Mezőgazdaság	31.3	51
Erdő	30.2	49
Összesen	61.5	100

Az erdőterület birtokviszonyai és a magán erdők eloszlása terület arányában az alábbi két táblázatban foglaltatnak:

Birtokviszony megoszlása	
Állami erdő	61 %
Magán erdő	39 %

Magán erdők %-os eloszlása	
99 acre-en alul	9%
100-499 acre	21%
500-1999 acre	21%
1999 acre-en felül	49%

Az erdőgazdálkodásban és kutató munkában egyaránt érvényesülnek a modern módszerek a termelékenység fokozására. A módszerek fokozatos fejlődését elsősorban a helyes erdészeti politika, de nem utólsó sorban a Douglas fenyő hatalmas kereslete a világpiacon-biztositja.

A jelen idők nehány időszerü problémája a következő: a letarolt, különösen a mult évtizedek nagyarányu erdőkitermelései alkalmával elpusztult erdők ujra telepitése és a leégett területek felujitása;közép és kelet Oregon száraz tápanyagokban szegény "pumice" talajainak hasznositása;a nagyhozamu parti erdők okszerü gazdálkodásának megteremtése és az erdőterületek sokirányu használatra /multiple use/ való beállitása.

Részleteiben csak néhány probléma kört emlitek meg a következőkben,melyek kiterjedt kutató és gyakorlati munkát ölelnek fel.

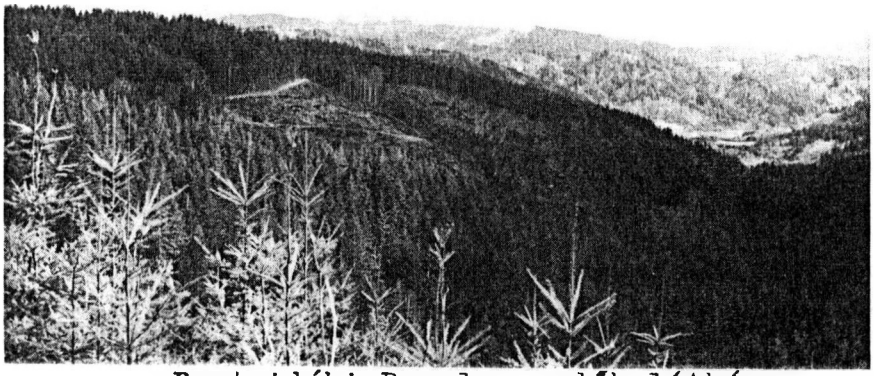

Partvidéki Douglas erdők látképe.

A "tillamook" - égett terület, a parti hegység nyugati lejtőjén,Észak-Nyugat Oregonban terül el, a Douglas fenyő övben. A terület 500-3000 feet magasságban fekszik a tenger szine felett.Annak ellenére, hogy az évi csapadék 100-140 inch, a nagyarányu szárazság általános julius és augusztus hónapokban. Először 1933-ban égett le, majd azután majdnem minden hatodik évben megismétlődően. Az egész leégett terület körülbelül 355.000 acre-t tesz ki. A felujitási program 1944-ben kezdődött és 1954-ig 18.000 acre-t ültettek be 15 millió Douglas fenyő csemetével. A telepités azóta is hasonló ütemben folyik.Sajnos az eredmény nem nagyon biztató és a sikertelenség okai komoly fejtörést okoznak az erdész szakemebereknek.

A Pacific-Northwest domborzatát vulkánikus erők müködése alakitotta ki. A közép és kelet Oregon "pumice" lerakódásában főleg a **MAZAMA és NEWBERRY** vulkánok játszottak fontos szerepet. Ezek a vulkánok kb. 7300 - 2000 évvel ezelőtt müködtek. A "pumice" lerakódásokon az uralkodó fafajok a Yellow vagy Ponderosa pine, PINUS PONDEROSA,Laws., Lodgepole pine,P.CONTORTA,Dougl. és a sugar pine,P.LAMBERTIANA,Dougl. Az erdők fenntartása a száraz és tápanyagban szegény termőhelyeken különleges erdőmüvelési eljárásokat igényelnek. A nagy kiterjedésü bokros helyek természetes felujulása nagyon lassu, vagy egyáltalában sikertelen és ezért a megoldás a mesterséges felújitás bevezetésében lesz majd megtalálható.

Az erdőterületek mütrágyázási kisérletei kezdeti állapotban vannak Oregonban. Ennek ellenére biztató eredményeket mutatnak ugy a Douglas fenyő, mint a ponderosa állományokban. A kisérletek főleg két irányuak: a csemetekerti termelékenység fokozása,beleértve a karácsonyfa telepeket is és a már felujult fiatal állományok hozamának emelése, hogy a jelenlegi magas vágásforduló lecsökkenthető legyen. A program mozgatója az Oregoni Egyetem, az Államerdészet és a nagy fakitermelő vállalatok.

Az erdészkedés Oregonban mindenesetre tuljutott az uttörő korszakon. Az erdők feltártak, a gazdálkodás nem kampányszerü és időszakos, inkább tartamos. A problémák megoldásában, vagyis a kutató munkában a magán vállalatok is részt vesznek meglehetősen jelentős mértékben. A jelenlegi helyzet arra mutat, hogy Oregon továbbra is megmarad az erdészet paradicsoma Észak Amerikában és a lakosság élvezheti nemcsak az erdők gazdasági hasznát, hanem a rohanó élet fásult hétköznapjai között az erdők felfrissitő hatását is.

□ □ □ □ □ □ □

A KANADAI ERDÉSZETI TÜZVÉDELEM MARGÓJÁRA.

Péch Gyula.

Gyula 1960 óta a Kanadai Szövetségi Kormány alkalmazásában dolgozik,jelenleg az Erdészeti Tüzvédelmi Kutató Intézetben Ottawa-ban. Két Master Degree-t szerzett.Erdészeti ökológiából a Yale-i Egyetem Erdészeti Fakultásán 1962-ben és agrometerológiából a Guelph-i Egyetem talajtani tanszékén Ontario-ban.

Amig valaki nem tapasztalja személyesen az erdőtüz hatalmasságát,nem hiszem,hogy fogalma lenne róla.Amig egyszer a hegyoldalban a kitermelés után visszamaradt "hulladék" égetésénél elindulnak feléd gördülve az égő fatörzsek,amig a tüz kisméretü tornádót fejleszt, karvastagságu égő ágakat emelve száz méterekre és röpitve feléd parazsak és égő galyak esőjét,közben kiszámithatatlan irányba kergetve a forró levegőt,száguldva egyenetlen utján a vágásterületen át,amig nem tapasztalod a famagasságból bombázó repülőgépek sorozatos kisérletét, hogy ezer és ezer tonna viztömeggel nyomják el a lángoló tüzcsóvákat, vagy a lenyügöző hangzavart, a lángok sercegését, a törzsek pattogását és zuhanását, a feléd száguldó hatalmas repülőtestek motorzugását,addig valószinü, hogy az erdészeti tüzvédelemről csak külsőséges dolgok jutnak az eszedbe,mint például a tüzjelző tornyok magánossága, a kormos,izzadt munkás,aki fejszével,ásóval és motoros fürésszel dolgozik a füstölgő hamuban, a tartományi erdészet körzeti irodáin látható tüzveszélyt jelző tábla és a különböző propaganda plakátok a füstös medvéről, meg a végzetes cigaretta végekről.Zane Grey amerikai novellái és May Károly ifjusági regényei az erdő és préri tüzekről,mindenesetre ma már többet mondanak nekünk magyar erdőmérnököknek itt Kanadában, mint valamikor diákkorunkban Magyarországon.

□ □

Baváriában 1950 és 1959 között egy-egy erdőtüz nagyságát átlagosan 1 ha.ra becsülték,amit egy órán belül sikeresen el lehetett oltani.Kanadában egy-egy erdőtüz átlagosan 250 hektárt pusztit el egyszerre.Van 150.000 hektáros tüz is, de a legtöbb 5-20 hektárig terjed. A legutóbbi és egyúttal a legkárosabb erdőtüz Dél Tasmániában,Ausztráliában volt 1967. február 7.-én és valamivel több mint öt óra alatt 280.000 hektár erdő égett le és 62 ember vesztette életét.Ezrek veszitették el otthonukat,jószágaikat.Ezenkivül falvak,városnegyedek,villany és telefon hálózatok égtek le több mint 2.600 km^2 területen.

Egyetemi tanulmányaim alatt Jablánczy és Apt tanár urak mutattak rá a különbségre az európai és kanadai erdőtüzek problémái között. A kanadai települések gyérsége az erdőtüzek közelében, az erdők feltáratlansága és a kitermelt faanyag nagy részének a vágásterületen való visszahagyása a fontosabb tényezők,melyek figyelembe vételével könnyebb megértenünk az itteni erdőtüzek sulyosabb voltát. J.G. Wright, a kanadai erdészeti tüzvédelem első és legismertebb tudományos kutatója a fent emlitett tényezők mellett arra is hivatkozik,hogy Európában tavasszal és nyáron a csapadék egyenletesebben oszlik meg,mint itt,továbbá a lombhullató állományok fenyőkkel elegyitve kevésbé tüzveszélyesek, mint az elegyetlen fenyvesek.Az emberekben is nagyobb az évszázadokon át kialakult óvatosság a tüzveszéllyel szemben,meg a természetet is jobban szeretik.

Hagam részéről még annyit szeretnék ezek mellé tenni, hogy egyes területeken bizonyos körülmények között a tüz inkább hasznos, mint káros. A Csendes Oceán nyugati partvidékén a hatalmas Douglas fenyő állományok évszázadokon keresztül csak a tüz után,mely leégette a vastag nyers humuszt,ujjultak fel sikeresen. Ott ahol csak telepitéssel tudunk állományokat létesiteni, a kitermelés után visszahagyott hulladék hatalmas tömegét csak a tüz segitségével tudjuk gazdaságosan eltüntetni,hogy utat nyissunk a felujitás lehetőségének.

□ □

A kanadai Szövetségi Kormány Tüzvédelmi Kutató Intézete az erdészeti tüzvédelem alapvető és gyakorlati problémáival foglalkozik. Az intézet programja nagyjából három kérdés körül csoportositható: hogyan lehet pontosan mérni,jósolni és jelezni a tüzveszélyt; hogyan befolyásolják a tüzveszélyt és a tüzek terjedését az időjárás ismétlődő és rendkivüli változásai és végül, milyen befolyással van az állomány összetétele és a vágásterületen ott hagyott faanyag,lomb és humusz mennyisége és tömörsége a tüzveszélyre és a tüzek megállapitásának lehetőségeire. Néhány gyakorlati kérdés is említést érdemel,mint például: az erdőtüzeket bombázó repülőgépek gazdaságos kihasználása; a habot fejlesztő és tüz elnyomó kémiai vegyszerek tökéletesitése; a tüzvédelmi személyzet gazdaságos megszervezése és beosztása; az országos erdőtüz károk és védelmi tevékenységek statisztikai kimutatása; és az országos és nemzetközi erdőtüzzel kapcsolatos törvények és biztositási eljárások folytatólagos felülvizsgálása. A fenti kutató munka eredményei bármely tartományban,bármely tájra és erdőre alkalmazhatók.

Mint erdészeti meteorológus,vagy mondhatnám tüzvédelmi fizikus, kutató munkám témája a mikrometeorológia.Ezen belül elsősorban a levegő nedvesség és a sugárzási és hőenergiák ritmikus nappali és éjjeli hatását tanulmányozom az alom, hullott galyak és kitermelt farönkök viz és hőgazdaságán. Továbbá segitek kollégáimnak az erdészeti tüzveszélyt mérő és jósló kanadai rendszerük tökéletesitésében.

A legkiterjedtebb tüzvédelmi kutató munka British Columbiában és Albertában folyik. A két tartományban összesen 16 kutató és technikus foglalkozik az erdészeti tüzvédelem és a tüz hasznos kihasználásának helyi kérdéseivel. Ontarióban 4 fő dolgozik, mig a többi tartományokban 2-2 kutató. Az elkövetkezendő években a Szövetségi Kormány a jelenlegi kutató létszámot közel a kétszeresére fogja felemelni és keres megfelelő szakemebereket alkalmazásra, lehetőleg olyanokat,akik legalább egyszer, ha távolról is, de legalább láttak erdőtüzet.

□ □ □ □ □ □ □

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS.

Hálás köszönetet mondok mind magam,mind gyermekeim nevében a Soproni Főiskola volt tanárainak és volt hallgatóinak szeretett Férjem halála alkalmával kifejezett jóleső részvétükért és a ravatalra helyezett sok gyönyörü koszorú és virágért.

Külön is köszönetet mondunk a KAPOCS szerkesztőségének a lap karácsonyi száma vezetőhelyén közölt meleg hangu megemlékezésért.

Vancouver, 1968.január havában

Özv. Pap Ferencné.

HÁZASSÁG - SZÜLETÉS.

Horváth-Czillinger Emil és Clayton Marjoire Joyce 1967.december 30.-án tartották esküvőjüket Vancouverben. Igaz és hosszantartó boldogságot kiván az ifju párnak a Szerkesztőség.

Farkas István és felesége Zborovszky Brigitta egy éves házassági évfordulójára szivből gratulálunk. Az előző számunkból a házasság közlése kimaradt /Szerk./.

Az alábbi születésekről kaptunk hirt:

Decemberben született Apt Kamil és felesége Csilla második gyermeke A T T I L A .
Márciusban született Safranyik László és felesége Erzsi első gyermeke E R Z S I K E .
Ugyancsak márciusban született Jákóy Endre és felesége első gyermeke D I A N A M A R I E .
Áprilisban született Pálka László és felesége Eleanor első gyermeke S U S A N J A N E, Albany-ban,California.
Juniusban született Tarnócai Károly és felesége Marlene első iker gyermekei - először K Á R O L Y majd D Á V I D .

Egyesületünk meleg szeretettel köszönti a kis soproniakat és sok boldogságot kiván gyermekeikben a kedves szülőknek. Karcsinak külön is gratulálunk a jól sikerült ikrekhez,akik remekül fejlődnek a legutóbb vett hireink szerint.Amig "más csak levelenként szedi a borostyánt," - Karcsiéknak - "egész koszorut kell adni".

ELŐRE A SZÁZADIKÉRT . . . . . .

Dicső balekok,firmák és a többiek,akik elhagyták a divizió lágy ölét! A KAPOCS emitt pálya dijat tüz a századik soproni gyermek számára, egy erdész gyürü formájában.

Kérünk mindenkit, hogy küldje be kisdedük születési dátumát, hogy ennek alapján a bölcs Szerkesztő Bizottság el tudja dönteni - ki volt vagy lesz a "S Z Á Z D I K" csemete.

A szerencsés gyermeknek a KAPOCS egy erdész gyürüt fog ajándékozni, belevésve 1956-ot és a századik megjelölést. A pályázat határideje 1968.október vége.

UJ ROVAT A KAPOCSBAN.

Bizonyára sokan vannak közöttünk olyanok, akik diák éveikről és hivatásos müködésük korábbi vagy későbbi szakaszából jól emlékeznek humoros eseményekre, amelyek vagy közvetlenül velük, vagy pedig másokkal történtek meg a soproni főiskolán, esetleg főiskolai müködésükkel kapcsolatban.

Szeretnénk kedves kollégáink közremüködését kérni, hogy ilyen eseteket a KAPOCS-nak beküldeni sziveskedjenek. Természetesen hangsulyoznunk kell, hogy ne Móricka viccek, vagy egyéb elképzelésen alapuló históriák legyenek, hanem mint személyes élményből fakadó "igaz" események eredeti ragyogványai, a tősgyökér és sercintések szivderitő erejével bökjék át a pléhpofa páncélját.

Mi mind tudjuk azt, hogy az idő mulásával az esetek szinpompája négyzetes arányban növekszik.Legtöbben közülünk horgászok és vadászok, ezért ezen természeti jelenség bővebb taglalására szót nem pazarolunk. A történet leirásáról nem is annyira a csillogó adalék, mint inkább maga a történet a lényeg. Hogy mi az egyik és mi a másik, azt senki ne nyomozza, mert az udvariatlanság lenne /amit nem akarsz magadnak, azt ne tedd másnak/.

Szilárd meggyőződésünket fejezzük ki aziránt, hogy a "Sopron Vigyora" cimü rovatunk az igaz Selmec-Sopron-Vancouver-i szellem még igazibb igazmondásait annyira fogja tükrözni /itt nem az őzek és szarvasok posterior ismertető jeleiről van szó/,amennyire ez tőlünk telik:jobban már nem is lehetséges. Punctum !!

Homoky István.

TAGDIJ FIZETÉSI FELHIVÁS.

Az Egyesület ezuton hivja fel a tagok szives figyelmét,hogy a mult év őszén lezajlott közgyülés a tagsági dijat évi 5.00 dollárban állapitotta meg. - A tagsági dij befizetése nemcsak Egyesületünk anyagi bázisának fenntartása és fejlesztése, de egyben azon tény kifejezése is, hogy a soproni szellem életbentartását fontosnak érzi és részt is vállal belőle.

CIKKEK ÉS KÖZLEMÉNYEK BEKÜLDÉSE.

Mindazoknak, akik lapunkat irásaikkal támogatják, hálás köszönetünket fejezzük ki és örömmel állapitjuk meg ez igyekezet fokozatos fejlődését.

Szives figyelmükbe ajánljuk a cikk iróknak a következőket: A legközelebbi számunkban megjelenő cikkek beküldési határideje 1968. szeptember 30;- a legnagyobb képméret,amit közölni tudunk 6.5x10.0 cm től 8x8 cm.ig. Szivesked jenek a képeket a közölhető nagyságban beküldeni, mert a lapban eredeti fényképek fotokópiáit használjuk.Sajnos ezidőszerint sem nagyitani, sem kicsinyiteni nem tudjuk a képeket. Ne hagyják továbbá figyelmen kivül, hogy a közölni szándékolt képeknek erős kontrasztú, éles képeknek kell lennie, mert a visszafotozásnál minden kép veszit élességéből.

Lapunk szétküldése a postai "strike" miatt három hetet késett.
K É R J Ü K K E D V E S T A G J A I N K E L N É Z É S É T !!!!

A LAPOCS a Soproni Öregdiákok Egyesületének lapja. Megjelenik évente kétszer, júliusban és decemberben. Az Egyesület tagjainak évi tagdijja öt /5.00/ dollár,amely magában foglalja a lap kiadási költségeit is. Szerkesztő: Takács József,erdőmérnök, 1329 West 21 Street,North Vancouver,British Columbia,Canada.